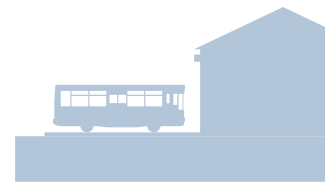

Det mener tre eksperter om kommunernes arbejde med bevaringsværdier og kulturmiljøer

Hvordan går det i kommunerne med at kortlægge og planlægge for kulturhistoriske bevaringsinteresser og kulturmiljøer? Vi har bedt en række fagpersoner forholde sig til kommunernes arbejde med kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger.

Karen Margrethe Olsen

Formand for Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur

1 Er kommunerne gode nok til at kortlægge, udpege og planlægge for kulturhistoriske bevaringsinteresser og særlige kulturmiljøer?

Ja, langt de fleste kommuner har udpeget kulturmiljøer og kulturhistoriske interesser i kommuneplanerne – det er godt. Det er, når disse interesser skal omsættes til konkrete politiske tiltag, at prioriteringerne desværre ikke altid tilgodeser bevaringsværdierne.

2 Har kommunerne de rigtige redskaber?

Kommunerne har gode redskaber i form af lokalplaner. Men vi konstaterer, at svigtende politisk opbakning i praksis, ofte resulterer i dispensationer i lokalplanerne. De bliver udvandede. Det er ikke til fordel for kulturmiljøerne og de bevaringsværdige bygninger, og det forringer borgernes retssikkerhed.

3 Er der bestemte typer af kulturmiljøer, der typisk bliver glemt og er i fare for nedrivning?

Kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger efter 1940 er i høj grad i fare for nedrivning. Det gælder også for industriområder og -bygninger. Havneområderne er hårdt presset. Strømlinede boliger, restauranter, cafeer og isboder har gjort sit indtog af hensyn til turisme og indtjening. Bygninger, som tidligere markerede havnemiljøet fx siloer, industribygninger, kraner og træskure m.m. fortrænges.

4 Hvad ville dit råd være til kommunerne og staten?

Til politikerne i kommunerne: stå fast på værdierne i kulturmiljøerne og i de bevaringsværdige bygninger. Stil krav til æstetik, materialer, god arkitektur og ikke mindst, tag jer god tid til at tænke udvikling og nybyggeri ind i kulturmiljøerne. Mit råd til staten er: Stil krav til kommunerne og støt såvel økonomisk som i handling.

Lisbeth Wolters

Stadsarkitekt i Vejle,
medlem af Dansk Byplan-
laboratoriums bestyrelse og
Det Særlige Bygningssyn.

Poul Sverrild

Formand for Byplanhistorisk
Udvalg og tidl. museumschef

Min oplevelser er, at kommunerne opfylder deres rolle på dette område, og at de også har den faglighed, der skal til.

Det korte svar er nej, men det dækker over hele skalaen fra meget ambitiøse til efterladende kommuner. De store forskelle i indsats peger på, at der behov for ekstern myndighedsvejledning samt mere pisk/gulerod fra statslig side. Bevarings- og kulturmiljøtænkning underordnes alt for ofte aktuelle dagsordener som klima eller eviggyldige som profit i stedet for at blive vægtet på lige fod.

Der mangler redskaber på dette område. Særligt der, hvor det handler om bymiljøer eller andre sammenhængende kulturhistoriske områder, som ikke er fredningsegnede, men alligevel har en bevaringsværdig karakter. Her skal der mere til end SAVE-registreringer og en bevarende lokalplan. Der skal opfindes nye metoder, så lokalpolitikkerne har mulighed for at styre udviklingen uden samtidig at sætte den i stå.

I teknisk forstand har kommunerne de nødvendige redskaber til rådighed til selve udpegningsen. Udfordringerne ligger mest i rammebetingelserne, som kommunerne skal bruge til at leve op til ambitionerne med udpegningsen. I mange kommuner rangerer det kulturhistoriske bevaringsarbejde lavere end de tekniske discipliner, som forvaltningerne oprindeligt blev sat i verden til at håndtere, og det lovmæssige grundlag til fordel for bevaring opleves ikke nærværende, når der fra politisk eller forvaltningsmæssig side faktisk ønskes bevaring.

Det er typisk, når bygninger og bymiljøerne ejes af private, at det kan blive vanskeligt. Et meget lavt vedligeholdelsesniveau kan medføre, at politikerne ikke ser anden udvej end at give nedrivningstilladelse til noget, der egentlig var værdifuldt.

Bevaring af kulturmiljøer, som repræsenterer væsentlige samfundstilstande og udviklinger er afhængige af, hvilke værdier det omgivende lokalsamfund tillægger dem. Helt generelt truer det de miljøer, som til enhver tid er mindst populære/attraktive. Ofte fordi de er så nye, at de endnu ikke har fået rodfæste i den offentlige bevidsthed, som noget der er værd at gemme. I villakvarteret er det f.eks. mange steder bungalowen, som vanskeligt kan fastholdes, trods dens betydning som ny hustype, der i mellemkrigstiden åbnede enfamiliehusmarkedet for tusindvis af mindrebedemlede familier. Men hele den elementbyggede velfærdsarkitektur er aktuelt truet.

Der kunne være god brug for en fond eller en økonomisk pulje, som kommunerne kunne bruge til at støtte de private bygningsejere i at udvikle og bevare deres ejendomme. Dette kunne også etableres for kommunale ejendomme og kulturmiljøer.

Den kommunale bevaringseksperise, som er til stede i mange kommunale forvaltninger, har behov for bistand oppefra for at kunne fastholde bevaringsdagsordenen overfor markedets dagsordener i øvrigt. Så statsstøttede regionale faglige organer til understøttelse af kommunernes bevaringsarbejde ville efter min opfattelse være et godt bud.